

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

انینۀ ایران

منبع: سایت میدل ایست آنلاین
نویسنده: *دکتر آلون بن مؤیر
برگردان: احمد مزارعی
۲۱ دسمبر ۲۰۱۳

مسألة هسته ئی ایران

تنها گذشت زمان در مورد عملکرد ایران قضاوت خواهد کرد

اوباما بر این عقیده است که ایران قدرت مهم منطقه ایست و نمی توان آن را از طریق نظامی تسلیم نمود. اقدام نظامی علیه ایران تنها می تواند برای مدتی کوتاه مانع دستیابی این کشور به سلاح اتمی شود، اما نمی تواند مانع آن گردد. پس از امضای قرارداد هسته ئی با ایران و نظر به اهمیت آن، سؤالات زیادی و از طرف افراد و گروه های مختلف طرح گردید. مسؤولان مختلف دولتی، نمایندگان رسانه های درون و برون از خاورمیانه که هرکس بنابه تحلیل خود قرارداد را خوب و یا بد توصیف می نمودند، اما همه این تحلیلها برای حادثه ای اینچنین مهم که تأثیر عظیمی در منطقه و جهان دارد، بسیار ضعیف و تحلیلهائی درخور این اتفاق نبود. اکنون سؤال اصلی اینست که آیا این قرارداد می تواند به طور دائم مانع دسترسی ایران به سلاح اتمی شود؟ در برابر این سؤال هنوز کسی بدرستی نتوانسته است پاسخی قطعی بدهد.

من در اینجا می کوشم سؤالات عمومی را مطرح و به آنها در حد توان و کاملاً بیطرفانه، پاسخ بدهم. امیدوارم بتوانم بر بخشهای ناروشن و یا تاریک قرارداد، روشنی بیفکنم و این که مخالفان و موافقان آن چگونه به قرارداد می نگرند.

چرا نخست وزیر اسرائیل، نتانیا هو، مخالف قرارداد است؟

نتانیا هو به چهار دلیل با قرارداد ژنو، مخالف است:

یکم - این که به ایرانی ها اطمینان ندارد، زیرا آنان در گذشته دروغ گفته اند،

دوم - این که به رسمیت شناختن حق غنی سازی اورانیوم، به ایران امکان می دهد تا در آینده بمب اتمی بسازد،

سوم - این که وی به اوباما اطمینان ندارد و باورش بر این است که اگر ایران به قول خود وفا نکرد، اوباما علیه آنها وارد جنگ نخواهد شد،

چهارم - این که نتانیا هو، میداند که نمیتواند در مقابل تصمیمات امریکا ایستادگی کند، و در نتیجه نبود گزینه نظامی (مثل اینکه در گذشته که گزینه نظامی بود، ایران پیشیزی به آن بها میداد- م) و در مدت شش ماهه مذاکرات، ایران دغلكارانه بمب اتمی خود را بسازد که در آنصورت کار از کار گذشته و همگان در برابر عمل انجام شده قرار خواهند گرفت.

چرا اوپاما از قرارداد هسته نی با ایران حمایت میکند؟

یکی از دلایل اصلی که اوپاما با قوت تمام از امضای قرارداد هسته نی حمایت می کند، این است که امریکا، از جنگهای طولانی و خشونت بی حساب در خاورمیانه دچار نفرت شده و خود را ملزم به روشی می بیند که دینامیزمهای سیاسی موجود در منطقه خاورمیانه را تغییر و به دنبال راه حل درگیری سیاسی با ایران باشد. اوپاما، امیدوار است که با اعتماد به قرارداد فعلی، به مرحله ای برسد که به طور دائم مانع دسترسی ایران به سلاح اتمی شود. اوپاما، عقیده دارد که ایران قدرت مهم منطقه ایست و نمی توان آن را از طریق نظامی تسلیم نمود. اقدام نظامی علیه ایران تنها می تواند برای مدتی کوتاه مانع دستیابی این کشور به سلاح هسته نی شود، اما نمی تواند مانع آن شود. اوپاما، همچنین قانع است که قرارداد هسته نی نقش مهمی در استقرار منطقه خواهد داشت، زیرا ایران می تواند بازیگر سیاسی و مناسب بوده، در حل مشکل سوریه کمک کند، در درگیریهای خونین عراق، افغانستان و حتی در درگیری میان اسرائیل و فلسطین نیز نقشی مثبت داشته باشد. اضافه بر همه اینها موفقیت در به پایان بردن قرارداد هسته نی با ایران، می تواند باعث تغییر رابطه سی ساله، که مملو از کینه و دشمنی میان دو کشور است، گردد.

آیا امریکا با قرارداد مرحله فعلی می تواند مانع مجهز شدن ایران به سلاح اتمی گردد؟

به طور قطع هیچ ضمانتی وجود ندارد که اوپاما بتواند مانع دسترسی ایران به سلاح هسته نی شود، نه به خاطر دغلكاری و فریب افکار عمومی، بلکه به این دلیل که آیت الله خامنه ای حاضر نیست از این فکر دست بردارد. از نقطه نظر ایرانی ها، آنها مایلند قدرتی اتمی باشند تا بتوانند قدرت اصلی و مسلط در منطقه باشند و به این دلیل که ایران جنگی را میان سنی و شیعه پیش می برد، به دست آوردن سلاح اتمی، عامل مهم روانی است تا بتواند اکثریت اعراب سنی را زیر کنترل بگیرد.

در صورتی که قرارداد هسته نی با موفقیت به پایان برسد، چه تأثیری بر جنگ سوریه خواهد داشت؟

بسیاری صاحب نظران باور دارند که ایران می تواند نقش سازنده ای در متوقف کردن «جنگ داخلی» سوریه داشته باشد، از طرفی ایران اصرار دارد که بشار اسد به عنوان بخشی از راه حل در سوریه می باشد و باید در رأس دولت سوریه بماند، و امریکا و روسیه می کوشند تا ایران در کنفرانس ژنو برای حل مشکل سوریه، به آنها بپیوندند. در پرتو چنین اوضاعی معنی نقش داشتن ایران در حل بحران سوریه، به معنی آنست که ایران می خواهد نفوذ خود را برای حفظ مصالح ستراتیژیک و سیاسی خود در آن منطقه از دست ندهد و این مصالح را در لبنان و سوریه حفظ کند.

آیا تقویت قرارداد هسته نی بر اعتبار اوپاما خواهد افزود، یا به عکس؟

صرف نظر از موفقیت یا شکست قرارداد هسته نی، هم اکنون اعتبار اوپاما در میان اعراب خدشه دار شده است و این به علت تزلزل وی در مورد جنگ سوریه و عدم دخالت امریکا در آن جنگ است. اعراب بر این باورند که اوپاما، برای به دست آوردن موفقیت در سیاست خارجی خود، حاضر است وفادارترین دوستان عرب خود را فدا کند. اعراب، اوپاما را ساده اندیش می پندارند، زیرا می گویند حرفهای ایران را مبنی بر صلح طلبی باور کرده، و کمکهای این کشور را به «تروریستها» و رژیم بشار اسد نادیده می انگارد. اعراب در هر جهت باور دارند که ایران به سوی دستیابی به سلاح اتمی در حرکت است و به همین دلیل آنان چشم به اسرائیل دوخته اند. آنان نتانیاهو را در رهبری و پشتیبانی خود بیش از اوپاما قبول دارند.

پایبندی ایران به تعهدات هسته‌نی و اجرای آن تا چه حدی است؟

بسیاری از مخالفان قرارداد، استدلال می‌کنند که بندهای موجود در قرارداد، نشان از این دارد که ایران از بلندپروازیهای خود در مورد به دست آوردن سلاح هسته‌نی، دست برداشته است. از همان ابتداء ایران اصرار می‌ورزید که غنی‌سازی باید در درون ایران ادامه یافته و کشورهای بزرگ آن را به رسمیت بشناسند و همینطور شد که ایران گفته بود. این امر مورد مخالفت کشورهای عربی و اسرائیل بود. ایران نپذیرفت که هیچ یک از مراکز هسته‌نی خود را متوقف و یا تفکیک کند، تنها مرکز اراک برای تولید آب سنگین و پلوتونیوم را موقتاً تعطیل کرده اند. خلاصه این که مخالفان می‌گویند، ایران آمادگی و امکان علمی و تکنولوژیک آن را دارد که هرلحظه اراده کند می‌تواند هرآنچه را که متوقف کرده، مجدداً تولید آن را از سرگیرد و...

علی‌رغم این که او با اصرار دارد که ایران بازرسی‌های ناگهانی و دقیق را پذیرفته، اما منابع ایرانی می‌گویند، این درست نیست، بلکه تنها «ورود منظم» به مراکز هسته‌نی پذیرفته شده است و در مورد بازرسی از مراکز زیرزمینی حساس همچون مرکز فردو، در نزدیکی قم، مجتمع نظامی پارچین، ایران رسماً موافقت خود را اعلام نکرده است. در پایان باید گفت که نیروهای تندرو در ایران، به ویژه سپاه پاسداران، رسماً در رسانه‌ها اعلام داشتند که رابطه ما با امریکا همچنان دشمنانه خواهد بود و آنان اگر وضعی از رئیس‌جمهور در مقابل امریکائی‌ها ببینند، قرارداد هسته‌نی را لغو می‌کنند. آنها اصرار دارند که ایران از خود نرمشی بی‌اندازه نشان داده و می‌بایست همه تحریمها به طور دائم لغو می‌شدند.

علی‌رغم این که نیروهای تندرو در ایران تاحدی تبلیغات خود را علیه قرارداد هسته‌نی محدود کرده اند و این به علت این است که خامنه‌ای همچنان مذاکرات سیاسی را در این زمینه تأیید می‌کند، اما اگر به عکس شد و رهبری ایران ادامه قرارداد را به مصلحت ایران ندید، تندروها، امکانات، ابزارها و شبکه‌های قدرت را در دست دارند و می‌توانند با بسیج صدها هزار نفر و آوردن آنها به خیابانها، قرارداد را ملغی کنند، و این چیزی است که روحانی نمی‌تواند انجام بدهد.

با این حساب، آیا قرارداد هسته‌نی مثبت است یا منفی؟ گذشت زمان به ما پاسخ خواهد داد.

*دکتر آلون بن مؤیر، استاد روابط بین‌المللی در مرکز مطالعات دانشگاه نیویارک و مدیر پروژه خاورمیانه در

انستیتیوی سیاست بین‌المللی است

برگردان: احمد مزارعی، ۲۰ دسامبر ۲۰۱۳